165. ԿԵԾԱԿ ԹՐԻՆ ՎԵՊԸ

Իլել է չիլել մին թագավոր։ Էս թագավորիս էլ իլել է իրեք տղա։ Էս թագավորս էլ ծեր է իլել։ Մին ժամանակ մին պառավ կնիկ է եկել թագավորին ասել. «Թագավորն ապրած կենա, ինչո՞ւ չես մինին ղրկում այս ինչ վիշապազներին թագավորին թոքը բերի. որ դու ուտես, երիտասարդանաս»։ Թագավորն էլ ասել է. «Ո՞վ կըպիրի, ով չի պիրիլ»։ Պառավ կնիկն ասել է. «Քու՝ տղորցը մինը»։

Ետով թագավորը մեծ տղին ղրկել է։ Մեծ տղան էլ վեր է իլել մին ձիու, գնացել վիշապագին տանը կուշտը։ Էնդեղ ձոր է իչել, գնացել է էնտեղ վեր եկել ու քնել։ Վիշապաղներին թագավորը որ տեսել է, էնտեղ մին կաղլիկյ վիշապագն է իլել, նրան հրամայել է, թե. «Կաղլիկյ վիշապա՜ղը, կաղլիկյ վիշապա՜ղը. գնա քար թուլուլ տու, էն տղին էնդեղ ըսպանի»։ Էս վիշապագը գնացել է որ թուլուլ տա, էս տղան որ տեսել է, ձին վեր է իլել փախել, եկել ուրանց տուն։

Ետով թագավորը միչնակ տղին է ղրկել, էլի մեծ տղին պես ետ է տառել։ Ետով թագավորը փոքր տղին ղրկել է։ Փոքր տղան էլ գնացել է։ Գնալիս ժամանակն էլ մորը ձեռքը պաչել է ու ասել. «Կամ կըգամ, կամ չեմ գալ»։ Մայրն էլ ասել է. «Ո՜ղդի, որովհետև դու գնում ես, գնա քու հոր ասի, թե՝ ինձ որ ղրկում ես. քո Իմաստուն ձին ու Կեծակ թուրը տու, որ դնամ»։ Էս տղան էլ գնացել է ասել թագավորին։ Թագավորն էլ բարկանալով, դահիճին կանչել է տըվել ու որդուն կախ տալ տըվել, որ ըսպանի։ Թագա-

վորին մեծամեծները խնդրել են, թե. «Ըսպանիլ մի, Կեծակ թուրը ու Իմաստուն ձին տուր»։ Թագավորն էլ չի ըսպանել, Իմաստուն ձին ու Կեծակ թուրը տըվել է։ Հետո էս տղան ձին վեր է իլել թուրը վեր կալել, գնացել վիշապաղներին թագավորին տանը մոտը վեր եկել։ Էվ ընդեղ մի ձոր է իլել, վեր է եկել, որ քնի։ Էս տղին Իմաստուն ձին ասել է. «Ո՛վ տղա, հիմիկ որ քուն ես լինում, էս է վիշապաղներին թագավորն ասելու է՝ կա՛ղլիկյ վիշապաղը, կա՛ղլիկյ վիշապաղը, գնա քար թուլուլ տու, էն տղին ըսպանի։ Ինչ ժամանակ կըղա որ քարը թուլուլ տա, էն ժամանակը ես իմ ոննովս քու գլխիտ կը թխեմ, դու էն սհաթը վեր կաց ու Կեծակ թուրը դեպի կաղլիկյ վիշապաղը թուշ կալ՝ ոչ թե դեպի ինձ»։ Էս տղան էլ ասել է՝ լա՛վ, ու քնել է։

Քիչ ժամանակից ետը վիշապաղներին թագավորը ասել է. «Կա՛ղլիկյ վիշապաղը, կա՛ղլիկյ վիշապաղը, գնա քար թուլուլ տու, էն տղին ըսպանի»։ Էն վայրկյանին ձին ոտնովը թխել է էն տղին գլխին։ Էն տղան էլ վեր է կացել ու Կեծակ թուրը դեպի կաղլիկյ վիշապաղը թուշ կալել, էնդեղ ըսպանել։ Էսպես, ամեն վիշապաղներին Կեծակ թրովը ըսպանել է։ Հետո էս տղան գնացել է վիշապաղներին թագավորին ըսպանել ու թոքը հանել, շեմքիցը կախ տըվել։ Իմաստուն ձին ասել է. «Ո՛վ տղա, որովհետև դրա ըսպանեցիր, շեմքին տակը քանդի, յոթը բանալի կա, հանե»։ Էս տղան էլ քանդել է, հանել և էնդեղ յոթը սենյակ է իլել փակած, գնացել է յոթը բանալիքովը էն յոթը սենյակը բացել՝ տեսել։ Առաջինը որ բացել է, տեսել է որ գրերով լիքը։ Երկրորդն է բացել, տեսել, որ միջին արծաթի ու ոսկի լիճեր կա։ Նի է մտել երկուքանումը լղացել ու տուս եկել։ Երրորդ սենյակն է բացել, տեսել, որ ոսկերիչ է բան անում։ Չորրորդն է բացել, տեսել, որ միջին մին դարբին է բան անում։ Հինգերորդն է բացել, տեսել, որ միջին մին կոշկակար է բան անում։ Վեցերորդն է բացել, տեսել, որ մին վիշապաղը նստած դիր դըբլիս։ Յոթներորդն է բացել, տեսել որ գորգով ծածկած և տռան գլուխումը մին շատ նախշուն փետուր տրած։ Էս տղան որ տեսել է, ասել է. «Ինչ լա՜վ նախշուն փետուր է, տանեմ այսինչ թագավորին ընձա»։ Իմաստուն ձին ասել է. «Ո՛վ տղա, տանիլ մի, գլուխս փորցանք կըգա»։ Էս տղան մտիկ չի արել, վեր է կալել, տարել տըվել թագավորին։ Էն պառավ կնիկը, որ էս տըղին հորը ասել էր, թե տղիտ մինին ղրկի վիշապաղներին թագավորին թոքը բերի, որ դու ուտես երիտասարդանաս, եկել է էս մին թագավորին ասել. «Թագավորն ապրած կենա, էտ ես տեսել, թե

տրա ղուշը տեսնես, ինչպե՞ս կըզարմանաս։ Թագավորն էլ ասել է. «Ո՞վ կըրերի, ով չի բերիլ։ Պառավ կնիկն ասել է. «Դրա բերող տղան կըբերի»։ Էս պառավ կնիկն էս խոսակցությունիցը ետը գնացել է էն տղին հորն ասել. «Քու տղատ էն է այսինչ թագավորի մոտ»։

Էս ղուշ ուզող թագավորը էն տղին ասել է. «Գնա՛, բեր»։ Էս տղան էլ վազավ է կալել ու գնացել ձիին չամիչ տըվել ու ինքը մոտը լաց իլել, ձին ասել է. «Ես քեզ չի ասեցի՞ գլուխդ փորցանք կըգա։ Դե գնա թագավորին ասի, թե մին ուղտ, մին գրիվ կորեկ տա»։ Էս տղաս գնացել է թագավորին ասել, թագավորն էլ տըվել է։ Հետո եկել է ձիին մոտ, ձին հարցրել է, թե. «Տըվա՞վ»։ Էն տըղան ասել է. «Տըվավ»։ Ետով ձին ասել է, թե. «Տար այսինչ տեղը մորթի էտ ուղտը ու կորեկը վերան շաղ տուր ու տըվել վիզումը կյաղլու կաց։ Ու ինչ ժամանակ էն ղուշը կըգա՝ դու կըբռնես»։ Էս տղաս էլ տարել է ամեն բանն արել և ինքն էլ վզումը կյաղլու կացել։ Մի քիչ ժամանակից ետը տեսել է, որ էս է շատ թռչուն եկին։ Հետո մին քիչ ժամանակ էլ կացել է, տեսել որ երկընքիցը մին թռչուն եկավ կաղնեց, չորս կողմին մտիկ տըվավ և տեսավ, որ մարդ չի կա, սկսեց ուտիլ։ Էս տղաս էն ժամին թռչունին բռնել է և տարել թագավորին տրվել։

Էլի էն պառավ կնիկը եկել է էս թագավորին ասել. «Թագավորն ապրած կենա, էդ ես տեսել, զարմացել, եթե դրա Ոսկի ծամերավոր ախճիկը տեսնես, ինչպես կըգարմանա՞ս»։ Թագավորն ասել է. «Ո՞վ կրբերի»։ Պառավ կնիկն ասել է. «Տրա պիրող տղան կըրերի»։ Հետո գնացել է էն տղի հորն ասել, թե. «Քու տղատ էն է այսինչ թագավորի քշտին»։ Ոսկի ծամերավոր ախճիկ ուզող թագավորը էս տղին ասել է. «Ո՛վ տղա, հիմի էլ ես քեզանից Ոսկի ծամերավոր ախճիկն եմ ուզում»։ Էս տղաս ասել է. «Լա՛վ»։ Ետով գնացել է ձիին չամիչ տըվել ու ինքը լաց իլել։ Ձին ասել է. «Է՛, ես քեզ չի ասեցի՝ գլուխդ փորցանք կըգա։ Դե՛, գնա ասի, թե յոթը բեռը հաց թխի ու չորացնի, ետով էլ աղի, անոսրացնի»։ Էս տղաս էլ թագավորին ասել է, թագավորն էլ կատարել է։

Հետո էս տղան Իմաստուն ձին վեր է իլել և էն յոթը ջորեպեռնը հացը վեր կալել, գնացել Ոսկի ծամերավոր ախճկանը տանը քշտին վեր եկել և մին բեռնը ձիին բեռնել ու մին հակն էլ ինքը վեր կալել, տրել կռնատակին ու գնացել Ոսկի ծամերավորի բակը։ Աղախիններ եկել են թե էս տղին թակեն, էս տղաս էն աղած հացը առաջներին շաղ է տվել։ Էս աղախինները հացը կոխ

տամ չեն իլել, էլ չեն կարացել, թե թակեն։ Ետո էս տղան որ ամեն բեռները շաղ է տրվել, ձին վեր է իլել, գնացել Ոսկի ծամերավորի ծամերիցը բռնել, ուղացել թե տնի դավակին, էն վայրկենին Ոսկի ծամերավոր ախճիկն էն տղին ասել է. «Քար տաս։» էն վայրկենին քար է տառել, ձին էլ մնացել է կաղնած։ Աղախինները եկել են տեսել՝ էս տղիս քար տառած, Ոսկի ծամերավորին աղաչանք են արել, թե. «Տիկի՛ն, տիկի՛ն, ի՞նչ դեղեցիկ տղա է. վեռկցրու։» Ոսկի ծամերավոր ախճիկն ասել է, թե. «Գնացեք կուլան ջուր ածեցեք, բերեք։» Աղախինները գնացել են կուլան ջուր ածել ու բերել տվել Ոսկի ծամերավորին։ Ոսկի ծամերավոր ախճիկն էլ ջուրը էս տղին վերա շաղ է արվել՝ էն բոպեին էս տղաս վեր է կացել ու ձին վեր իլել ու Ոսկի ծամերավորի ծամերիցը բռնել ու տարել դավակին, տարել թագավորին տունը։ Թագավորն էս Ոսկի ծամերավոր ախճկանը որ տեսել է շատ է դեղեցիկ, ասել է. «Ինձ եկ։» Ասել է թե. «Դալ չեմ։» Էսպես շատ որ ասել է. «Ինձ եկ», էն ախճիկն ասել է, թե. «Ինչ ժամանակ իմ ձիանցը կաթնովը կրլղանաս՝ ես քեզ կրդամ։» Թագավորն ասել է, թե. «Ո՞վ կըբերի, ո՞վ չի բերիլ։» էն ախճիկն ասել է. «Ինձ բերող տղան կըբերի։» Ետով թագավորն էլ էն տղին ասել է, էն տղան էլ գնացել է ձիին չամիչ տրվել ու լաց իլել։ Ձին էլ էն տղին ասել է, թե. «Էս չեմ կարող մերկ գնալ բուռակներիս մոտ։ Գնա թագավորին ասի, թե՝ ինձ համար մին ոսկի դդեստ կրարիլ տա ու մին չուվան տա, որ աշխարքովս երեք անդամ ու էնս դատ կլա և մին տիկ էլ ձիթենու եղ։» էս տղան էլ գնացել է թագավորին ասել, թագավորն էլ տրվել է։

Ետով էս տղան ձին հր է իլել և նրանք էլ հր կալել ու գնացել ծովին կուշտը։ Ետով էս ձին ոսկի դդեստը կյեցել է ու չուվանը վրդիցը կապել, ձիթենու եղը ինքը վեր կալել և տղին ասել. «Ո՞վ տղա, էս է որ նի մտնում, մտիկ տու, թե որ ձիթենու եղը տակ անի՝ տրվել ինձ կտիս տու, բայց թե երես անի՝ ձիը տու, ինձ որ հանես։» էս տղան էլ ասել է. «Լա՛վ։» Ետո էս ձին նի է մտել ծովի մեջը ու գնացել բուռակների մոտը, խրխնջացել. էն ժամին բուռակները եկել են։ էս ձին էս որ տեսել է՝ ձիթենու եղը բաց է թողել։ Որ էն բոպեին երես է արել, էս տղան տիկը տեսնելն ու պես չուվանը ձիդ է տրվել ու ձին տաս կալել, տեսել, որ բուռակները եկին ոչ։ Մինել է նի մտել ձին, էրի առաջվան նման չեն եկել։ Ետով ձին էս տղին ասել է. «Ո՞վ տղա, կամ կրդամ, կամ չեմ դա էս անդամ։» Ետո նի է մտել։ էս տղաս մին բիչ կացել է, տեսել,

որ ձիթենու եղը երես արավ, էն ժամին ծիք է տրվել, ձին տուս կալել։ Ձին էն տղին ասել է. «Ինձ եր իլ, գնանք»։ Էս տղաս եր է իլել, քշել։ Մին քիչ որ գնացել են, ձին ասել է. «Մին քմակիտ մտիկ տու, տես քուռակնեն կյամ ե՞ն»։ Էն տղան էլ մտիկ է արել, տեսել որ կյամ են, ձիին ասել է. «Գալիս են»։ Ետով քուռակնեն ու էս տղան եկել են թագավորին տոնը։ Թագավորը ուրան տռանը լիճին մեջ քոռակներին կթել է տրվել, մինչև որ եկել է կեսիցը տառել։ Էս լիճին մեջ էլ լղանող մարդը էն ժամանակը ոզչ տուս կըգար, երբ որ ձիանքը շունչերնին չի քաշեին։ Բայց և այն ժամանակը կը հալվեին, երբ որ ձիանքը շունչերնին քցեին կաթնին վերա։

Ետով Ոսկի ծամեքավոր ախճիկը թագավորին ասել է, թե. «Լղա՛ց»։ Թագավորն էլ ասել է, թե. «Առաջ տու լղա՛ց»։ Էսպես շատ որ ասել են, ետով վճռել են, որ առաջ ձի բիրող տղան լղանա. ետով ուրանք։ Էս տղան էն բոպեին շորերը հանել է, մտել լղացել ու տուս եկել։ Սրան լղանալիս ժամանակը ձիանքը շունչերնին ուրանց փորումն էին պահել. չունքի որ ճանաչ են, որ ուրանց տերն է։ Ետով թագավորն է մտել որ լղանա, էն բոպեին ձիանքը շունչերնին կաթնին վերա են պահել ու էն սհաթը թագավորը հալվել է։ Ետով էստեղ էս ախճիկը ու էս տղան մարդ ու կնիկ են տառել։

Մին քիչ ժամանակից ետը էս տղան ինքը-ինքը ասել է, թե. «Վիշապագներին թոքը տանեմ տամ ֆմ հորը»։ Ու վեր է կալել տարել ուրան հորը տրվել, հայրն էլ կերել է, տասնհինգ տարեկան տղա տառել։ Ետով թոքը պիրող տղին ասել է, թե. «Զորք հավաքի ու պատրաստվի, որ այսինչ օրը կռիվ անենք»։ Տղան ասել է. թե. «Լա՛վ»։ Ետով էն օրը որ եկել է, թագավորը պատրաստված գնացել է կռիվ անելի տեղը։ Բայց էս տղին որովհետև զորք չի իլել, վախեցել է թե տուս կյա. ու տրա համար էն օրը որ եկել է, ինքը ու ուրան կնիկը մարդը մին Հրեղեն ձի են վեր իլել ու գընացել ամպերին կուշտը։ Մինակ տափին մնացել է մին քուռակ։ Նա էլ ուզացել է, թե վեր ինի ուրանց կուշտը, նրան թուղ չեն արել, ասելով. «Ցա՛վ-ցա՛վ, շար ծերը տափովը տու եկ»։ Էս քուռակն էլ նի է մտել թագավորին զորքին մեջը, ամենին կտորել ու գնացել թագավորին էլ սպանել։ Սրանից ետը էս տղան ու ախճիկը երկնքիցը վեր են եկել տափը ու էս տղան ուրան հորը տեղ թագավոր է տառել, էս ախճիկն էլ ուրան կնիկ։

Աստվածանից երեք...